TISKOVÁ ZPRÁVA 14. 6. 2025

Kupka a karikatura – Zrcadla pravdy

14. 6. – 12. 10. 2025

MUSEUM KAMPA VE SPOLUPRÁCI S PŘEDNÍMI ODBORNÍKY NA DÍLO FRANTIŠKA KUPKY UVÁDÍ VÝSTAVU KUPKA – KARIKATURA

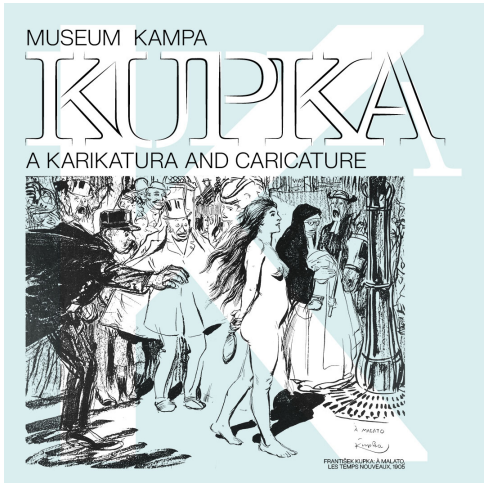

Výstava je součástí programového cyklu Musea Kampa věnovaného tématům, aspektům a souvislostem díla Františka Kupky. Poslední v řade byly v roce 2017 výstava Ateliérová sousedství: Marcel Duchamp. Raymond Duchamp-Villon, Jacques Villon a František Kupka, a roku 2018, ke stému výročí založení Republiky uspořádaná expozice František Kupka: Legionář a vlastenec. Letošní výstava představí umělcovu tvorbu v době „zlatého věku” satirických časopisů.

Ač je Kupka znám především jako jeden z prvních, kdo vykročili směrem k nefigurativnímu umění, představuje jeho satirická tvorba, na první pohled diametrálně odlišná od pozdějších konceptů, v mnohém ohledu substanciální součást umělcova díla. Kupka se sice od této tvorby z perspektivy své nové orientace později distancoval, ale není pochyb, že subversivní prostředí Montmartru, kde na počátku minulého století nejen žil, ale do něhož se integroval, posílilo jeho smysl pro nekonformní řešení, byť by to v tomto případě bylo vázáno na satirickou kritiku společenských poměrů.

I jiní umělci pozdější „klasické avantgardy“ prošli tímto procesem, tak jako třeba jeho již zmíněný přítel a soused Jacques Villon. Není pochyb, že právě touto tvorbou, bojovně i skandálně, vstoupil do veřejného prostoru v Paříži, v rodných Čechách i ve Vídni, městě spjatém s jeho prvními úspěchy. Časopisecká satirická kresba se svou schopností rychle a výstižně poskytovat informace, „humorizovat“ problémy moderního života a přitom si zachovat „nádech věčnosti“, oslovovat co nejširší veřejnost, stala mocným prostředkem vizuální komunikace.

„Kupkova činnost karikaturisty vrcholí na počátku 20. století jeho účastí v L'Assiette au beurre a Le Canard sauvage, dvou předních časopisech, do kterých přispívali i někteří z nejnadanějších umělců té doby. Jejich obzvláště kousavé kresby k nám promlouvají dodnes,“ doplňuje jeden z kurátorů výstavy, Pierre Brullé.

Zrcadla pravdy jsou jednou z hlavních letních výstav v Museu Kampa, které si na toto období připravilo hned 4 nové výstavy. Kromě Kupky byla přestavena také retrospektiva Elišky Rožátová a na konci června začne výstava OKO, která zmapuje využití symbolu oka v umění od počátku 20. století do současnosti. V polovině srpna museum zahájí výstavu věnovanou dílu Mihalea Milunoviče.

Kupka a karikatura – Zrcadla pravdy
14. 6. – 12. 10. 2025
Museum Kampa
Otevírací doba:
Po – Ne 10-18 hodin

Kurátoři: Markéta Theinhardt, Pierre Brullé
Doprovodný program: www.museumkampa.cz/udalosti/

Hlavní partner Musea Kampa: Česká spořitelna
Partneři Musea Kampa: Hlavní město Praha, Ministerstvo kultury ČR, Městská část Praha 1
Hlavní mediální partner Musea Kampa: iDnes.cz
Hlavní televizní partner Musea Kampa: Prima CNN
Mediální partneři Musea Kampa: Metro, Rádio Impuls, Blesk, BigMedia

Další informace:
Daniel Hrdlička, m: 605 828 249, e-mail: daniel.hrdlicka@museumkampa.cz

Na přelomu 19. a 20. století jsme právě v Paříži svědky nebývalého růstu počtu satirických kritických periodik, v nichž kresba hrála přední roli, ba dokonce dominovala, jako v L'Assiette au beurre, kam přispíval i František Kupka svými nejznámějšími satirickými díly. Satirickou kresbou bylo možné podstatně názorněji reagovat na sociální, sociálně-politické fenomény a aktuality, než psaným slovem. Kreslená satira se dokonce stala výrazným uměleckým žánrem, hodným Salonů a výstav, žánrem, jenž přispíval k soustavnému tázání a zpochybňování i tendencí umění samotného. „Zlatý věk“ satirických časopisů byl umožněn demokratizací francouzské společnosti, která byla ovšem výsledkem bojů a polemik. Těch bylo ve Třetí francouzské republice a i v mezinárodním kontextu celá řada. Satirická produkce byla napadána ze všech možných stran, což se neobešlo bez zásahů cenzury, skandálů, ba i procesů. Satirická kritika poměrů odrážela v pomyslných „zrcadlech nahé Pravdy“ různorodé postoje.

Kupka deklarativně patřil do okruhu volnomyšlenkářů, ale těchto „zrcadel“ satiry bylo více, v žádném případě to nebyly postoje unilaterální, ani politicky, ani umělecky. Snahou výstavy je ukázat tuto různorodost, myšlenkovou i formální. Kromě sociálně-politických témat nechce opomenout ani kriticky hravý kontext fin-de-siècle. Její osou zůstávají práce Františka Kupky, především jeho tři realizované cykly pro L'Assiette au beurre (Peníze, Mír, Náboženství), ale tuto tvorbu představuje v kontextu odpovídajících prací dalších umělců různých postojů a uměleckého zaměření pařížské i mezinárodní scény, včetně dalších umělců z Čech. Svobodnost těchto různorodých projevů je přes jejich možnou konfliktnost a přes překážky, s nimiž se setkávala, jedinečným fenoménem evropské kultury. Ač výstava nemůže aspirovat na komplexní, všechna hlediska a postoje zaznamenávající reprezentaci, má v úmyslu poukázat i na frapantnost a aktuálnost tázání umělců kreslené satiry před více než sto lety.